

In gesprek met Joost Schelling

Op zoek naar de kracht van de kerk

**"Zorg ervoor
dat de oudere
én de jongere
kerkrentmeester
met passie
hun werk
kunnen doen."**

Joost Schelling

Joost Schelling is sinds 1 november de nieuwe directeur van VKB Kerkrentmeesters. Hij was tot voor kort gemeentepredikant in Sliedrecht (tot 2017) en Woerden. Joost is getrouwd en heeft drie dochters in de leeftijden 8, 14 en 16 jaar. Hij is actief geweest in besturen van aan de kerk gelieerde organisaties. Joost is nu voorzitter van het landelijke bestuur van Schuldhulpmaatje Nederland. Hij vertegenwoordigt binnen dit bestuur de Protestantse Kerk in Nederland. Met de overstap naar VKB Kerkrentmeesters heeft hij het predikantschap nog niet volledig achter zich gelaten. Hij blijft nog als gastpredikant actief.

Vanwaar de switch van gemeentepredikant naar directeur van de VKB? Kun je jouw situatie toelichten?

"Ik zie de kerk als een prachtige diamant, die je vanuit diverse perspectieven kunt benaderen. Juist door te draaien valt er steeds weer ander licht op, het geheel van deze invalshoeken verrijkt de betekenis van de diamant. Zo zie ik ook het werk in de plaatselijke gemeente. Ik ga de kerk vanuit een ander perspectief dienen. Ik keek als predikant voorheen ook al naar de positie van kerkrentmeesters. Ik voelde me altijd wel geroepen om mee te praten en te denken over het geld in de kerkelijke gemeente. Ik vind het ook belangrijk dat kerkrentmeesters meedenken en meepraten over het beleid in de kerk. Volgens mij hebben we dat in de kerk te veel uit elkaar getrokken, terwijl kerkenraad en kerkrentmeesters elkaar juist nodig hebben. In de kerk zijn we soms bang om over geld te praten omdat we denken dat het vooral over de inhoud moet gaan. Maar geld beheren, gaat ook over de inhoud. Hoe zet je het geld in ten dienste van de gemeente? Hoe draag je zorg voor de komende generatie of jouw buurt? Daarmee kun je juist beleidsbepalend zijn. In een krimpende kerk waar op bepaalde vlakken tekort is, moeten we ook realistisch naar het geld proberen te kijken als een middel om je missie goed te kunnen uitvoeren."

"Eerder las ik eens een artikelenserie over de krimp bij kerken in de Betuwe (Nederlands Dagblad, voorjaar 2022) waarin aan de orde kwam dat oudere kerkbestuurders geen opvolgers hadden en daarom zich genoodzaakt zagen om te blijven doorgaan. Als oplossing werd hierbij aangedragen dat de kerk haar structuur moet aanpassen. Dus de kerk anders organiseren, samenwerken en fuseren op regionaal gebied. Dat is één aspect, maar zorg er dan ook voor dat de cultuur in de kerk verandert. Zorg ervoor dat de oudere én de jonge-

re kerkrentmeester met passie hun werk kunnen doen. Lukt dat onvoldoende, dan moeten we ondersteuning bieden en hen ontzorgen, maar hen niet wegtrekken uit de lokale context. Daar klopt juist het hart van de kerkrentmeester en mag de kerk een plaats zijn waar geloof, hoop en liefde worden gevonden."

Krimpde kerk

Al pratend komen we uit bij de krimpende kerk. Hoe kan een kerk in de toekomst haar rol vervullen in een situatie van krimp?

"De kerk is al langere tijd bezig om invulling te geven aan een lichtere vorm van kerk-zijn. Het proces van ontkerkelijking gaat nog steeds in rap tempo door. De vergrijzing is de komende 20 jaar nog zomaar niet voorbij en dus de krimp ook niet. Maar het moet ons niet in een kramp brengen. Ik geloof dat de mensen lokaal de ambassadeurs zijn van hun geloof. Lokaal moet je als kerk bezien op welke wijze je het beste het geloof kunt uitdragen. Als je je fixeert op wat je niet meer hebt en kunt, ben je geneigd om niet naar de nieuwe mogelijkheden en kansen te kijken. We zullen ook met elkaar scherpere keuzes moeten gaan maken. En dan vooral keuzes die te maken hebben met het persoonlijk geloof van mensen en de vitaliteit van de plaatselijke gemeente. Dat is uiteindelijk het kapitaal van de kerk. Naast rekenen met vermogens moet je ook rekenen met menselijk kapitaal. Op mensen en vrijwilligers moeten we bijzonder zuinig zijn. De kracht van de kerk zit hem in de mensen die de kerk vertegenwoordigen."

Uitdagingen

Kun je specifiek benoemen wat de uitdagingen van de kerkrentmeester anno 2022 zijn?

"Op thema's waarop kerkrentmeesters actief zijn zoals gebouwen, vermogen en geldwerving liggen tal van uitdagingen. Wat dat betreft is deze tijd erg

boeiend (voor mij ook een reden om in deze functie aan de slag te gaan). Soms heerst er de gedachte dat als de 'hardware' goed is, ook de 'software' wel goed zal draaien. De zorg voor een kerkgebouw is niet alleen een zaak van de kerkrentmeesters, maar van de gehele kerk. Betrek de gehele gemeente erbij zodat gemeentelieden ook bereid zijn om ervoor bij te dragen. Neem als kerkrentmeesters samen met de kerkenraad de mensen mee in de keuzes die worden gemaakt. Veelal heerst de gedachte dat kerkrentmeesters vaak aan het eind van de rit aangeven dat er geen geld is. Ik adviseer kerkrentmeesters daarom om mee te denken aan de beleidskant en het voortouw te nemen om én na te denken over je gebouw én over de personele inzet, het vermogen en de eventuele tekorten. Bij de VKB noemen we dat 'toekomstgericht kerkbeheer'. Als VKB hebben we de taak om kerkrentmeesters hiertoe in staat te stellen en toe te rusten. Daarnaast ook een stuk ontzorgen als het gaat om maatschappelijke ontwikkelingen die zich voordoen zoals de ANBI status en de wet op bestuur en toezicht. Daar wil ik graag de komende jaren een bijdrage aan geven."

Vernieuwingsproces

Bij je aantreden zit de vereniging midden in een vernieuwingsproces als het gaat om communicatiemiddelen (nieuw logo, vernieuwde website, podcasts en een communicatieapp). Hoe kijk je daar tegenaan?

"Ik zie het vooral ook als een groot cadeau aan mij. Dit waren juist punten die ik bij de werving voor deze functie heb ingebracht. Om de lijnen kort te maken met de leden heb je vandaag

de dag naast je magazine nog andere instrumenten nodig. Een podcast beluisteren kun je ook doen tijdens een rondje lopen of huishoudelijk klusje. Ik ben blij dat de vereniging deze keuzes heeft gemaakt om zo de informatie dichterbij de individuele kerkrentmeesters te brengen. Via de VKB-app met haar verschillende groepen kan een kerkrentmeester uit Friesland gemakkelijk in contact komen met een kerkrentmeester uit Noord-Brabant en kunnen ze elkaar helpen en ervaringen uitwisselen. Zo kan de VKB als kennis-makelaar haar rol nog beter vervullen."

De kracht van de kerk zit hem in de mensen die de kerk vertegenwoordigen.

Toekomst

Hoe ziet de VKB er over 25 jaar uit?
 "Leuke vraag. Ik denk niet dat de VKB er dan nog in de huidige vorm is. Je weet niet wat de toekomst brengt. Ik geloof dat onze Heer zijn kerk ook bewaart. Wat ik belangrijk vind is dat er over 25 jaar kerkplekken zullen zijn waar de bijbelse boodschap wordt gebracht en waar vindplaatsen zijn van geloof, hoop en liefde dichtbij de mensen. En vooral dat die plekken goed gefaciliteerd worden, zodat de mensen die zich daar lokaal voor inzetten maximaal ontzorgd worden bij hun taak. Als ik dit bedenkt zou ik zeggen dat dit niet anders dan met de VKB kan worden gerealiseerd na 25 jaar. In welke vorm dat is? Dat zal zijn zal de tijd ons leren."

Een advies aan kerkrentmeesters?

"In 2016 is een onderzoeksresultaat gepubliceerd door dr. Henk de Roest. Hij heeft de financiële situatie van de kerk in kaart gebracht en kwam tot de conclusie dat als je naar het vermogen alleen al in noordelijke provincies kijkt, de kerk daar over 1 miljard euro kan beschikken. Zijn conclusie was dat tegelijkertijd die lokale geloofsgemeenschappen daar onder druk staan. Er is dan vooral een tekort aan mensen om je idealen als kerk te verwezenlijken. Hoe zorgen we dat we een mozaïek van kerkplekken in Nederland, ook financieel, realiseren, zodat er op allerlei manieren kerk-zijn dichtbij mensen mogelijk blijft? En laten we bezien wat daarvoor nodig is. Soms een eigen gebouw, soms niet (meer). Maar laten we vooral niet als geloofsgemeenschap vertrekken. Hierdoor kun je je missie lokaal nog blijven uitdragen. De kleine groep verdient ook extra aandacht. Juist corona heeft de kerk geleerd dat intensieve relaties tussen gelovigen bijdragen aan vitaliteit."

Tot slot

Slotopmerking: heb je nog een aanbeveling of een boodschap?
 "Laat je niet teveel door de 'krimp' in een 'kramp' brengen. Staar je niet blind op de plekken waar de kerk verdwijnt. Durf een krimpsituatie onder ogen te zien en probeer vooral ook te kijken hoe je het op een andere manier kunt organiseren en betrek daarbij alle mensen in je doelgroep (dus ook jongeren). Heb het lef om problemen op tafel te leggen, en om te ondernemen, en zoek als gemeente met elkaar naar de voor jullie beste oplossing. Doe dat als kerkrentmeesters samen met de kerkenraad en gemeente."

Joost Schelling (1978) studeerde Theologie aan de Universiteit Utrecht en volgde daar de Kerkelijke Opleiding.

Van 2004-2012 werkte hij als jeugdwerkadviseur en teamleider dienstverlening bij JOP, het landelijke jeugdwerk van de Protestantse Kerk in Nederland. Van februari 2012 tot en met oktober 2022 diende hij respectievelijk de gemeenten Sliedrecht en Woerden als gemeentepredikant. Sinds 2017 is hij de bestuursvoorzitter van de Vereniging Schuldhulpmaatje Nederland, waar meer dan 100 lokale stichtingen in meer dan 140 gemeenten bij aangesloten zijn.

Joost is getrouwd met Jolanda, heeft 3 dochters en woont in Woerden.

